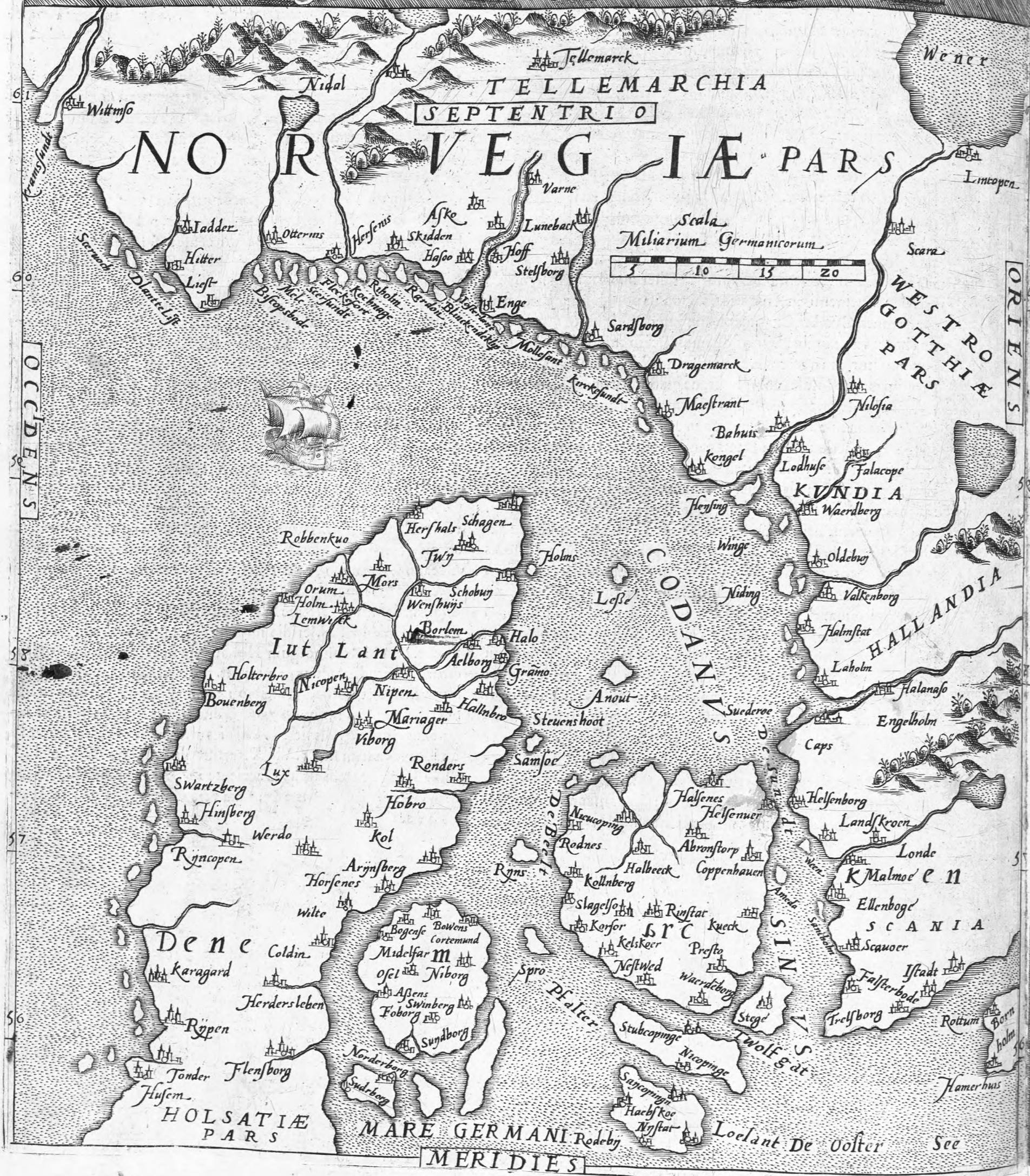
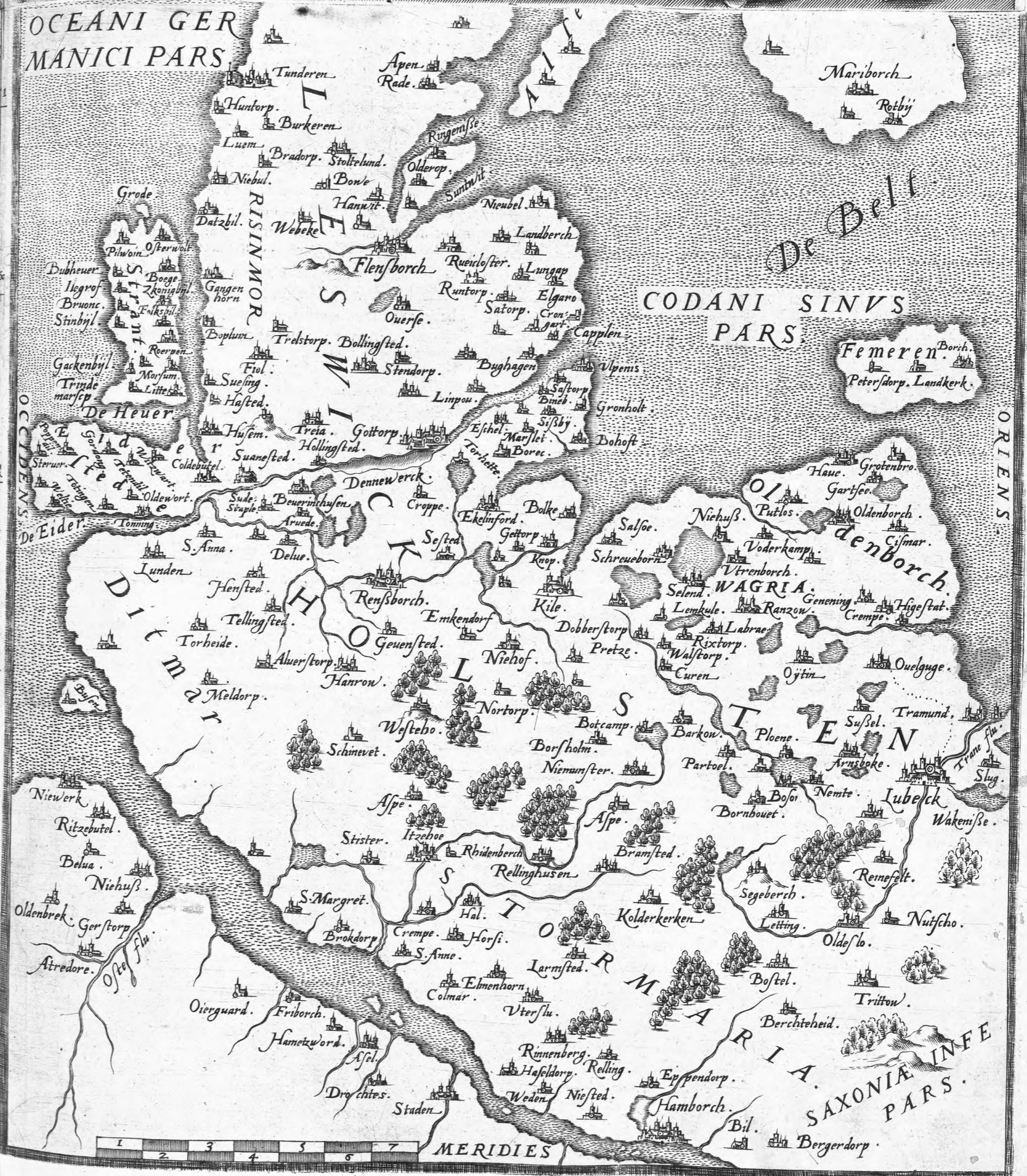

DANORVM MARCHIÆ SEV CIMBRICI
REGNUM CONTINENTIS IVTIÆ DVCATVM
ac Codanis sinus Insulas chorographica delineatio

CHOROGRAPHICA DVCATVVM HOLSATIÆ
SCHLESWICÆ ET STORMARIÆ delineatio.

HOLSATIA.

Holsatiæ ducatum à nemoribus, syluisque nomen sortitum arbitrantur: est enim ea regio syluis saltibusque frequentissima, & *Holt* Cymbris ac Germanis inferioribus lignum significat. Nec desunt qui à Cauo lapide regioni nomen vendicent, quod ducis Holsatiæ, comites à cauo lapide prius dicti sunt. Est autem hic tractus portio Cymbricæ Chersonesi, quæ continentis in arctos extensi extrema pars est. Cuius populi olim Cymbri, Charudes, Phundusij, Cobandi, & Chali dicti sunt à Ptolomæo: hodie vno nomine Danos dicimus & Chersonesam Daniam. Cuius particulares Prouinciæ sunt Iutia, Holsatia, Ditmarsia, Wagnia, Storremarsia. Hos verò & Nordalbingos à mediæ ætatis historicis appellatos reperimus, quòd Albis fluuij ripam, in Boream siti sint. Frisij eos quidam annumerat, quod Chaucorum gentes esse credant. Verum eorum opinionem nos in Frisiæ descriptione ostendimus erroneam esse. Neque enim hic aliquando Chauci habitauerunt, nec si habitauerint ipsi Frisij sunt, quanquam in Frisiorum nomen concesserint, abolito gentilicio Chaucorum nomine. Quo verò pacto acciderit, ut hi Cimbri quoque Frisiorum nomen sibi usurpent, cum ad Eyderū fluuium *Eyderfrisen* ac in obiecta versus Septentrionem Insula, *Strant-frisen*, utriusque in dextra Albis fluuij ripa, seu eiusdem ostio habitantes, vocentur. Ex his quæ iam dicta sunt, cōiectura videtur haud difficilis: quod Chaucis (quos iam in Frisiorum nomen concessisse diximus) nonnulli ignorantia ac negligentia persuasi, Cymbros annumerauerint. Regio Ducatus titulo insignita est, continetque sub se & alterum ducatum, qui Schleswicensis vocatur: is olim Saxonix Marchionatus fuit in ciuitate Heydheu erectus, quæ deinceps Sleswica appellata est. Estque vna ex tribus vrbibus Episcopalibus Iutiæ, qui sunt Schleswicensis, Ripensis & Aruensis. Holsatiæ verò caput ac Metropolitana ciuitas est Kile, Gottorpiū principis sedes est. Reliquæ vrbes & oppida sunt, Ekelinfordt, Rensbergum, Flensborgum, Stendorpium, Treia, ac nonnulla alia oppida ignobiliora. Incolarum vulgus ducis ac nobilium mancipia sunt, rei pecuarix multum dediti. Regio ipsa nemorosa

ac saltibus occupata, vnde lignorum affatim, ut ut plus illis lignorum pereat, quàm Frisij suppetere possit, cum nihilominus focos largissimè instruant ipsi. Verum cum sylvarum apud eos finis non sit, quercus tamen vix gignunt robustas, sed fagis plena omnia, quarum fructu porci saginantur, maiori, quàm dici queat, numero. Ager plerunque singulis triennijs, mutatis vicibus, piscationem vberem, ac frugum diuitem præbet messem: tribus enim annis colitur, seritur, metiturque aruum, tribus deinde annis stagna admittuntur, ut pisces depascantur gramina, ac pinguis quædam adducatur maceries, agrum reddens fertilem. Vineta non fert, nec oliuetas hic locus. Ferinarum frequens est venatio. Equorum magnum hæc regio producit numerum. Dania verò generosiores gignit. Paludibus quidem frequens est, minus tamen quàm vicina Dithmarsia. Rari ac penè nulli montes hic conspiciuntur. Fluiorū qui hanc regionem rigat, nominatissimus est Eydora, reliqui riui potius, quàm iusti fluuij dicendi erunt. Terminatur autem ab Occidete Oceano Germanico, seu mari Britanico, à Meridie Dithmarsia & Storremarsia, ab Ortū Wagnia & Baltheo, seu Codano sinu, à Septentrione Iutia. Incipit autem ab Occidete iuxta vicum Steruer, sub lōgitudine graduū 30. minut. 42. ac desinit in Oriente iuxta Ryel urbem, habentem longitudinem graduum 33. minut. 40. A Meridie incipit iuxta oppidum Itzbow, sub latitud. graduum 54. minut. 40. ac desinit in Septentrione iuxta oppidum Tunderen, quod latitudinem habet graduum 56. minut. 13. Gubiacz itaque post principium 10. climatis, quod est per Tanais ostia, desinitque post principium 11. quod est per mediam Britanniam, ita ut Parallellus eiusdem Australis sit 21. diesque ibidem artificialis, horarum 17. Borealis autem 23. vbi dies prolixior horarum 17½. Itaque longitud. latitud. habet penè similes, miliariorum Germanicorum 23¼. seu Italicorum 93.

PRUSSIA, POMERANIA ET DIETHMARSIA.

Russiae nomen à Bructeris derivatū credunt, voce non-nihil corrupta ac fracta: Bructeri enim ex Westphalia, vti alibi monuimus à Chamauis & Angriuarijs eiecti, secedentes in Sarmatiam concessere, & ad Baltheum mare, domitis aut expulsis Vlmigeris, confederunt: quod Claudianus hoc versu innuere videtur:

Venit accola sylva

Bructerus Hercyniae, latifq; paludibus exit Cymbrus.

In Sarmatiam enim Hercynia propagatur: Verum de Prussiae nomine aliter sentit Erasimus Stella, ait enim Borusios populos (quos Ptolomæus ad Rhiphæos montes collocat) non longè quà Tanais, ex eis erumpit, infelicitate sua cōcitos (quod perpetuis niuibus, algoribusque illic terra riget, ad omneque naturæ mysterium damnata est) ad novas sedes capeffendas, patria egressos in hæc loca delapsos esse, terramque vocabulo gentilitio Brussia appellasse, quæ vsque hodie vnus literæ suppressione Prussia vulgò dicitur. Rei fidem facit, quod etiamnum populi ad Rhiphæas habitantes, eodem pariq; sermone quo hi, vtuntur. Prussij itaque Wigewonum populi sunt, ad Clylipenū sinum in Sarmatia Europa, ac inter Vandalos numerantur: quorū sedes olim Burgūdiones, Varinos, Gothones, Fennos, Aestios, Stagnanos, Sargatios, Sudiños, Gelidanos, Gillones, Charinos, Sulones, Subarios, Hulmigerosque tenuisse ferunt, à quibus etiā hodie pars Prussiae ad Vistulam, Culmigerā vocatur. Partitur eam more antiquo Erasmus Stella, in Pomesaniam Galingiliam, Natan-giam, ac postmodum in Barthiam, Naoderitiam, & Varnitiam, pro ducatu habetur hodie pars Orientalis, quæ Chrono seu Pregelio flu. adiacet, Schalaunia, & Graudia vocatur. His in Meridiem vicina est Bartenlandia, ac Meridionalior his Mazouia, ad Occidentem iuxta Elbingum fluuiū Natangia remanet, & sub hac Huntawia. His verò occidentalior pars ad Vistulæ vtramque ripam iuxta Gedanense emporium Pomesania & Pomerellen vocatur. Culmigerā autē quam *Culmischlant* vocant ad Triebnitzam atque Vistulam fluuium versus Meridiem sita est: In Septentrione autē Insula illa quam sinus efficit Venedicus, Samaiden vocatur. Vrbiū omnium opulentissima est Dantiscum. Gedanum olim à Gythonibus fortasse, ita enim Ptolomæus, Gythones vocat: præter hanc maritimam quoque urbem, habet *Konigspergum*, Latine Regium montem dicere potes, ad Chronum seu Bregelam amnem, in quo magni magistri ordinis Teuthonicorum sedes erat aliquando. Intus in Mediterraia, in ripa Vistulæ fluminis, insignis vrbs, Turream & Turroniam, vulgò *Dorn* vocant, similiter Marieburgum, Chulmen, Notangen, Samkand, Risenborgum, Brunspergum, ac complures aliæ. Aëre fruuntur frigidiore. Terra ipsa vasta, ampla, ac paludibus inuia: Frumenti ferax est, aquis irrigua, & plena colonis, multa ambitiosa oppida, multi maris sinuosi reflexus, amœnam efficiunt, pecorum ingens vis, incæduæ sylva, multa venatio, piscatio diues. Saltus Hercynias, qui per Brussia vagatur, multa ferarum genera gignit. Alces, vulgò Ellandas vocant, Onagros, Vros quos Bubalos, Vrohsen, & Bisuntes, Puffalos dicunt. Præter illa & pelles quasdam non ignobiles mittunt hæc sylva, quæ vestium fimbrijs principum hominum subduntur. Lectorum etiam stragula ex his consuunt, pretioque ingenti vendunt, è mustelarum syluestrium genere sunt. Germani Martes vocant. Habent etiam sylva præter id suas diuitias, apum scilicet ingentem multitudinem, quarum aluos seu natiuos, intra arbores ad hoc cauas cernere est, ex quibus tanta mellis & ceræ copia prouenit, vt Germaniæ, Britanniaque, ac cæteris adiacentibus Insulis, commodè harum rerum vsum suppeditet. Ora illa quæ quasi pen'insula est, ob sinuosos flexus maris, terramque spatiosè in freta excurrentem, Samaiden vocant. succino abundat, in quam vi tempestatū id ipsum aduehitur: id olim à Germanis Glessum vocatum est. Inde Glessaria regio ipsa. Quo loco vero succinum nascatur, scriptores non conueniunt, quidque succinum sit, controuersum quoque est. Crediderunt nonnulli concreti maris purgamentum esse, quidam solis radiorum succum esse putarunt, quos circa Occasum vehementiores in terram actos sudorem pinguem in eam partem Oceani relinquere. Deinde æstu ante mari in littora Germaniæ, eijsi dixerunt. Quidam verò è limo quorundam montium Sole

excalescente fluitare existimant, in herbido solo atque algido, quod his montibus subest, indurari: Oceano illic efferuescente, inde rapi, in proximaque littora expelli. Plinius tradit Succinum gigni in Insulis Septentrionalis Oceani, ipsumque nasci defluente medulla, ex pinei generis arboribus, (seu enim resina in Cerasis, ita & in Pinis humoris abundantia erumpit) densamque rigore maris, eo intumescente ex insulis rapi, certoque littore expelli, ita inuolutum herbis, vt ex his pendere videatur, salo expui. Fluminibus regio rigatur ad ortum Chrono, qui nunc Perger, ad Occasum & Meridiem Vistula. Mediterraia autem Elbingus flu. humectat. Sunt præter hos alij ignobiliores, Bro, Osa, Triebnitz, Brieg, ac innumeri ferè lacus. Vistulam amnem ad occidentem terminū habet. Sinus maris Baltici Septentrionale latus ambiunt, orientalem Solem ab Alanis excipit. Australe latus montes Humaxebij obtegunt, à quibus continuis sylvarum iugis Hercyniæ pars sunt, determinatur. Incipit ab Occidente sub gradibus longitud. 41. minut. 20. qui est meridianus vrbs Putzka, desinitque in Oriente, sub gradibus longitudinis 45. qui est meridianus Insterburgij oppidi. A Meridie incipit sub gradibus latit. 52. minut. 30. desinitque in Septentrionem sub gradibus longitud. 56. minu. 20. quæ est latitudo Memel oppidi. Subiacet itaque à medio 9. climatis, quod est per ostia Rheni, vsque ad principium vndecimi, quod est per mediam Britanniam. Vnde Parallellus eius Australis est vigesimus, vbi dies prolixior horarum 16½. Borealis autem 23. vbi dies prolixior horarum 17½. Habet itaque in longitudinem ab Occidente in orientem miliaria Germanica 34½. seu Italica 138. In latitudinem autem à meridie in Septentrionem Germanica 52½. seu Italica 210.

POMERANIA.

Pomerania nomen accipit à Pomesano Vidunti, primi Borusiorum regis filio, dicit enim Erasmus Stella: Vidunti filij qui in Borussia remansere, tres nimirum ex matre Borussia nati, terram secundum capita diuisisse Pomesanum, qui ex his ætate præcellerat, forte eam occupasse terræ portionem, quæ Hulmigeriæ propinquior est: tum à Germanis habitata, à quibus Borussij magis formidabant. Sed quoniam Pomesanus strenuus videretur, manu ac animo feroci, multitudinisque admodum studiosus, hanc magis tutari eum posse cōfidisse, ex ipsoque hanc portionem deinceps Pomesaniam dictam fuisse. Hodie verò voce non nihil variata, Pomerania dicitur: Lemonij quos Tacitus recenset Rugijs finitimi & Oceani accola, Pomeraniæ cultores fuisse videntur. Sub his verò & Rugiani recensentur, & Wagrij, Polabi, Obotriti, Rifsini, Circipani, cunctique Wandali. Vsi sunt ante susceptum Christianismum lingua Vandalica, & à primis cultoribus lingua Patria, hoc est Vandalica hæc regio Pomerzi dicta fuit, ab indigenis habita & proprijs Dominis gubernata: alienis autem nunquam subiecta est. Diuiditur autem in Superiorem & Inferiorem Pomeraniam, quarum hæc in Orientem vergens, Vandaliam, Cassubiamque, illa Stetinensem, Barthiensemque seu Wolgastensem ducatus, ac Rugiensem Insulam complectitur. Oppidis egregijs exulta est Pomerania, insigniora tamen quæ habet, iacent in littore maris, præter pauca quædam Mediterraia, quorum primum est Stetinum emporio celebre, quod ex Wineta vrbe eò translātū est, estque totius hodie Pomeraniæ metropolis ac ducatus titulo insigne, amœnissimū habens situm. Habet præterea Wismariam, Hunoniam, seu Sundim quæ Marionis altera censetur ex Ptolomæi descriptione. Hodie Stralfunda oppidum splendidum in littore maris situm, olim suum habens principem, quem dixere Bardensem ducem, Griepswaldum à Ptolomæo Viritium, iuxta coniecturam appellata. Rostochium in quo liberalium artium florens Academia, quam impetrarunt ciues ac Magnopolenses, seu Mechelburgenses principes, Anno Christi 14. 15. accersitis Magistris & Doctoribus potissimum ex Erfordiensis gymnasio, quod & ipsa recens tum schola erat, annos necdum habes 30. Est verò is locus Rostochensis in eam rem nō incongruus, quod aëris salubritas, & victualium omnis generis leui pretio ibi magna est copia. Caminum Episcopalis ciuitas, Iulium nunc, Vvöllinum, oppidum olim nulli clarissimarum vrbiū secundum, multas etiam

